

به نام خدا

معاونت تحقیقات و فناوری

وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی

تاریخ: ۱۴۰۴/۱۰/۰۳

قطعنامه جشنواره ملی ترجمان دانش

با استعانت از خداوند متعال و با توجه به ضرورت ارتقای اثربخشی نظام پژوهش کشور، همچنین با بهره‌گیری از دیدگاه‌ها، شواهد علمی و تجارب ارائه‌شده در اولین جشنواره ملی ترجمان دانش که توسط معاونت تحقیقات و فناوری وزارت بهداشت و دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی شهید صدوقی یزد در تاریخ ۲ و ۳ دی‌ماه ۱۴۰۴ در شهر یزد برگزار گردید، شرکت‌کنندگان بر اصول، ملاحظات و راهبردهای زیر تأکید می‌نمایند:

۱. ماهیت، فلسفه و هدف ترجمان دانش

ترجمان دانش یک فرایند هدفمند، خلاقانه و مبتنی بر فهم متقابل میان تولیدکنندگان دانش و مخاطبان آن است و نباید به فعالیتی شرطی، تشریفاتی یا وابسته به نظام‌های صرفاً کمی و امتیازمحور تقلیل یابد. کاربرد ترجمان دانش نباید ابزاری باشد، بلکه هدف اصلی آن ارتقای درک، تصمیم‌سازی آگاهانه و گسترش دایره دانش مخاطبان مشخص در سطوح سیاست‌گذاری، اجرا و جامعه است.

۲. مخاطب‌محوری و اتکا به شواهد

ترجمان دانش باید از ابتدا بر اساس شناسایی دقیق مخاطب، نیازهای اطلاعاتی، زبان، سطح سواد و زمینه تصمیم‌گیری او طراحی شود. محتوا باید کوتاه، شفاف، مسئله‌محور و مبتنی بر شواهد علمی معتبر باشد. اطلاعات، شاخص‌ها و توصیف وضعیت موجود باید دقیق بوده و در صورت لزوم، امکان راستی‌آزمایی آن‌ها فراهم و منابع معتبر برای استناد قابل ارائه باشد تا اعتماد مخاطب حفظ و تقویت گردد.

۳. احتیاط علمی در تعمیم و توصیه‌های سیاستی

در تعمیم نتایج پژوهش‌ها به زمینه‌های دیگر و ارائه توصیه‌های سیاستی، رعایت احتیاط علمی ضروری است. ترجمان دانش نباید جایگزین تصمیم‌گیری سیاستی شود، بلکه باید با ارائه شواهد، گزینه‌ها و پیامدهای محتمل، به افزایش آگاهی مخاطب کمک کند. پرهیز از تجویزهای قطعی و تمرکز بر توصیه‌های آگاه‌کننده برای گسترش فهم مخاطب از موضوع، مورد تأکید است.

۴. ابزارها و قالب‌های ارتباطی مؤثر

انتخاب ابزارهای ارتباطی مناسب به اندازه خود محتوا اهمیت دارد. ترجمان دانش نباید در لابه‌لای صفحات وب دانشگاه‌ها یا گزارش‌های غیرقابل دسترس گم شود. استفاده هدفمند از ابزارهای متنوع ارتباطی و قالب‌های جذاب، خلاقانه و قابل فهم (متناسب با مخاطب) برای افزایش دیده‌شدن، فهم و استفاده از نتایج پژوهش ضروری است.

۵. بازتعریف ارتباط با ذی‌نفعان

در ترجمان دانش به جای کاربرد مفهوم سنتی «ارتباط با صنعت»، استفاده از مفهوم گسترده‌تر «ارتباط با کسب‌وکارها» پیشنهاد می‌شود تا دامنه اثرگذاری پژوهش و کاربردی‌پذیری دانش افزایش یابد.

۶. ساختار منعطف همراه با اصول پایه

در تدوین محصولات ترجمان دانش، سخت‌گیری افراطی در قالب و ساختار توصیه نمی‌شود. با این حال، اصول پایه گزارش‌های ترجمان دانش از جمله خلاصه‌های سیاستی و اجرایی شامل تبیین روشن مسئله، شواهد موجود، پیام‌های کلیدی، محدودیت‌ها و عدم قطعیت‌ها نباید نادیده گرفته شود.

۷. ملاحظات فرهنگی، اخلاقی و حقوقی

ارائه ترجمان دانش باید با در نظر گرفتن زمینه‌های فرهنگی، اجتماعی و شرایط حاکم بر فضای عمومی جامعه انجام شود. رعایت اخلاق پژوهش، حفظ مالکیت معنوی یافته‌ها و توجه به پیامدهای اجتماعی محتوا ضروری است. ترجمان دانش نباید منجر به ایجاد بار حقوقی یا مسئولیت مدنی ناخواسته برای پژوهشگران گردد.

۸. اخلاقیت، نوآوری و پرهیز از موانع اداری
ترجمان دانش یک فعالیت خلاقانه است و فرایندهای اداری باید تسهیل کننده و نه مانع نوآوری باشند. سیاست ها و سازوکارهای دانشگاهی لازم است به گونه ای طراحی شوند که امکان تولید متنوع، نوآورانه و اثرگذار محتوای ترجمان دانش فراهم گردد.

۹. فرهنگ سازی نهادی و آموزش
دانشگاه های علوم پزشکی و مراکز تحقیقاتی تشویق می شوند با برگزاری برنامه های آموزشی، کارگاه ها و رویدادهای ترویجی، فرهنگ ترجمان دانش را در میان اعضای هیأت علمی، پژوهشگران و دانشجویان تقویت نمایند.

۱۰. اثرگذاری، ارزیابی و اعتماد مخاطب
صرف تولید و انتشار ترجمان دانش کافی نیست. دانشگاه ها و مراکز تحقیقاتی موظفاند سازوکارهای مشخصی برای ارزیابی میزان استفاده، اثرگذاری و بازخورد مخاطبان طراحی و اجرا نمایند تا اعتماد مخاطب جلب و استمرار یابد.

۱۱. تشویق، انگیزش و پایداری
توسعه و تقویت جشنواره ها، برنامه ها و مشوق های هدفمند ترجمان دانش به عنوان ابزاری برای شناسایی تجارب موفق، یادگیری نهادی و ارتقای کیفیت، مورد تأکید قرار می گیرد.

۱۲. فضای مجازی و ابزارهای هوش مصنوعی
با توجه به توسعه روزافزون دامنه نفوذ شبکه های علمی و اجتماعی الکترونیک، استفاده از فضای مجازی و فناوری های نوین از جمله هوش مصنوعی در ترجمان دانش با رعایت ضوابط قانونی مورد تأکید می باشد.

این قطعنامه به عنوان چارچوبی راهبردی برای توسعه ترجمان دانش اثربخش، اخلاق مدار، شواهدمحور و مخاطب محور، به تصویب شرکت کنندگان اولین جشنواره ملی ترجمان دانش رسید. بکارگیری مواد مصوب در این قطعنامه توسط نهادهای سیاستگذار و برنامه ریز در حوزه پژوهش و فناوری در علوم پزشکی، دانشگاه های علوم پزشکی و خدمات بهداشتی و درمانی و مراکز تحقیقاتی و فناوری مورد تأکید می باشد.